

دادگاه خانواده

قبل از تصویب قانون مدنی در سال ۱۳۱۳ مقررات حاکم بر روابط خانوادگی مقررات راجع به ازدواج مصوب مرداد سال ۱۳۱۰ بود که در مهر ماه سال ۱۳۱۰ لازم اجرا گردید.

سپس قانون مدنی با الهام و متابعت از شرع انور اسلام در سال ۱۳۱۳ و حقوق خانواده در جلد دوم قانون مدنی در تاریخ ۲۸ بهمن و ۲۱ اسفند ۱۳۱۳ و ۱۷ ، ۱۹ و ۲۰ فروردین ۱۳۱۴ تصویب گردید.

پس از آن به دلیل اینکه احساس می‌شد که دعاوی خانوادگی در دادگاههای خاص رسیدگی شود قانون حمایت خانواده در پانزدهم خرداد ماه سال ۱۳۴۶ در ۲۳ ماده و آیین نامه اجرای قانون مذکور در تیرماه همان سال به تصویب رسید.

چون مقررات قانون حمایت خانواده مصوب سال ۱۳۴۶ نیاز جامعه آن روز و اختلافات گسترده و مطرح در دادگاه حمایت خانواده را تامین نمی‌کرد احساس نیاز به وضع قانون کاملتر و جامع تری از قانون حمایت خانواده مصوب سال ۱۳۴۶ می‌شد لذا قانون حمایت خانواده سال ۱۳۵۳ تصویب گردید . نحوه اجرای احکام و تصمیمات دادگاه خانواده در فروردین ماه سال ۱۳۵۴ و آیین نامه اجرایی قانون مزبور در اردیبهشت ماه سال اخیرالذکر به تصویب رسید.

رسیدگی به کلیه اختلافات مدنی ناشی از امر زناشویی و دعاوی خانوادگی و امور مربوط به صغار از قبیل نصب و عزل قیم و ضم امین در صلاحیت دادگاههای حمایت خانواده قرار گرفت در نقاطی که دادگاههای شهرستان وجود داشت در دادگاههای شهرستان و در نقاطی که دادگاه شهرستان نبود در دادگاه بخش ، رسیدگی می‌شد . رسیدگی به امور مذکور در تمام مراحل دادرسی بدون رعایت تشریفات آیین دادرسی مدنی انجام می‌شد . دعاوی خانوادگی عبارت بود از دعاوی مدنی بین هریک از زن و شوهر و فرزندان ، جد پدری و وصی و

قیم که از حقوق و تکالیف مقرر در کتاب هفتم در نکاح و طلاق (مین جمله دعاوی مربوط به جهاز و مهر زن) و کتاب هشتم در اولاد و کتاب نهم در خانواده و کتاب دهم در حجر و قیمومت قانون مدنی همچنین از مواد ۱۰۰۵ ، ۱۰۰۶ ، ۱۰۲۸ ، ۱۰۲۹ و ۱۰۳۰ قانون مذکور و مواد مربوط در قانون امور حسبی ناشی شده باشد.

بعد از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی دادگاه مدنی خاص در اجرای لایحه قانونی دادگاه مدنی خاص منصوب یکم مهرماه سال ۱۳۵۸ تشکیل گردید دادگاه مدنی خاص تشکیل می‌شد از یک مجتهد جامع‌الشرایط و یا فرد صالحی که منصوب از طرف وی باشد و یک یا دو مشاور حقوقدان ولی صدور حکم با مجتهد مذکور یا منصوب او بود که ریاست دادگاه را به عهده داشت. قاضی مشاور علاوه بر مشاوره با رئیس دادگاه ، نظارت در امور اداری و دفتری و ابلاغ و اجرا را به عهده داشت.